

ANDT-arbete ; Varför?

- ◆ Förändrade alkoholvanor: ökad tillgång leder till ökad konsumtion vilket avspeglar sig i en rad olika indikatorer.
- ◆ Ökad tillgång till narkotika: priser, internet, attityder.
- ◆ Försvagade nationella styrmedel: pris, tillgänglighet, reklam.
- ◆ Tobaken fortfarande största folkhälsoproblemet: rökning ökar igen.
- ◆ Signaler om ökad handel med dopingpreparat.
- ◆ Nationella alkohol- och narkotikahandlingsplaner.
- ◆ Nationell strategi för ökat föräldrastöd – släpptes 090122.

Exempel på alkohol- eller narkotikaproblem i kommunen

Misshandel
bråk och hot

Partydrogande

Trafikolyckor

Utanförskap

Fosterskador

Inbrott
rån

Sjukdomar
dödsfall

Alkoholförgiftningar

Alkoholism

Narkomani

Familjetragedier

Trygghet/BRÅ/Folkhälsa/ANTD

Vad kostar utanförskapet?

Av 800 barn finns en statistisk risk att 102 barn hamnar i olika grad av utanförskap. Ex från Leksand

Narkoman: 2,4   Psyk svår: 4   Lång.sjuk: 24
Alkoholist : 8   Psyk lätt: 40   Lång.arb: 24

	<u>1 år</u>	<u>5år</u>	<u>45år</u>
◆ Arb.förm	1 618 088	7 491 578	34 867 922
◆ FK	15 930 030	73 754 369	343 273 684
◆ Kommun	9 178 353	42 494 808	197 782 851
◆ Landsting	7 987 214	36 979 963	172 115 203
◆ Rättsv	2 699 607	12 498 897	58 173 398
◆ Övriga	1 407 779	6 517 869	30 336 006
◆ Summa	38 821 069	179 737 484	836 549 063

Källa: "Det är bättre att stämma i bäcken än i ån" – Nilsson & Vadeskog 2008

Vad kostar det att förebygga?

Ex från Leksand

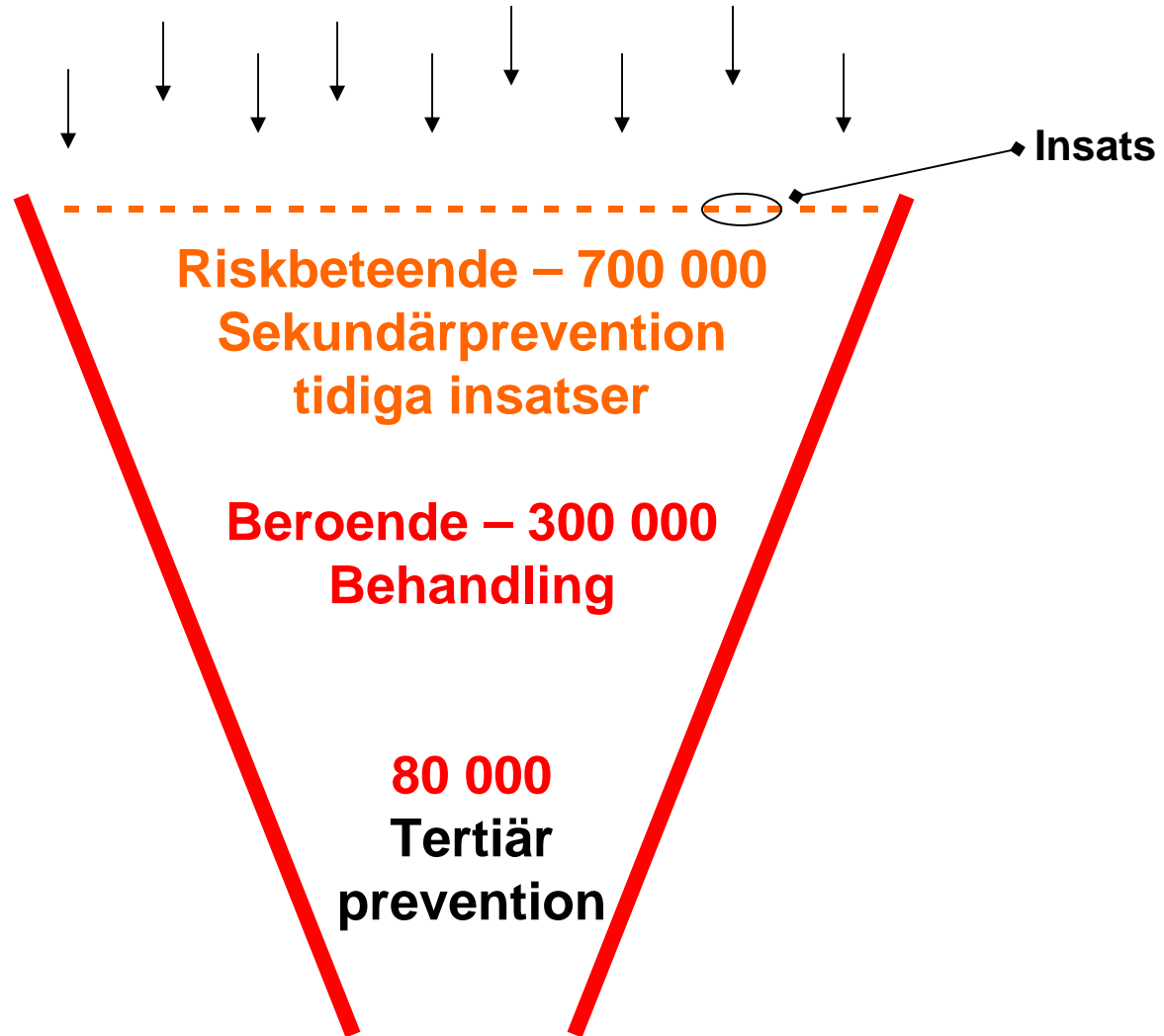
- ◆ 800 barns föräldrar får stöd under två år i Familjecentrum
totalt 30 träffar á 2 timmar
- ◆ Totalkostnad 2 mkr
- ◆ 300 000 kr/år
- ◆ 2 600 kr/barn

Om endast 1 av dessa 800 barn hindras från ett livslångt utanförskap ges ändå stor avkastning på den förebyggande insatsen.

Källa: "Det är bättre att stämma i bäcken än i ån" – Nilsson & Vadeskog 2008

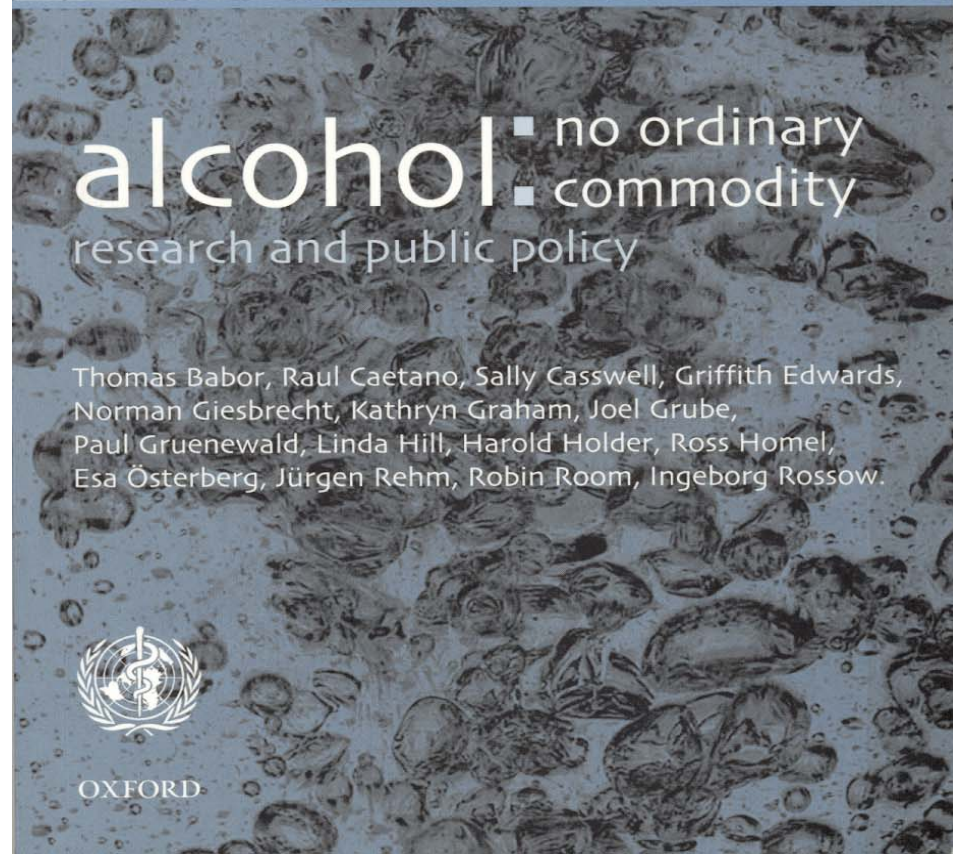

Inga alkoholproblem – 8 miljoner
Primärprevention

Vad fungerar? - 5 i topp enligt forskning

- ① Tillgänglighetsbegränsande åtgärder
  - Pris, antal försäljningsställen, åldersgränser + tillsyn
- ② Trafiknykterhet
  - Promillegränser, effektiv tillsyn
- ③ Rådgivning i sjukvården
  - primärvård, MVC, arbetslivet
- ④ Föräldrastöd
  - ”kärlek och gränser”
- ⑤ Krogprogram
  - Personalutbildning + policy för bättre tillsyn

alcohol: no ordinary
commodity
research and public policy

Thomas Babor, Raul Caetano, Sally Casswell, Griffith Edwards,
Norman Giesbrecht, Kathryn Graham, Joel Grube,
Paul Gruenewald, Linda Hill, Harold Holder, Ross Homel,
Esa Österberg, Jürgen Rehm, Robin Room, Ingeborg Rossow.

OXFORD

Framgångsrikt lokalt arbete:

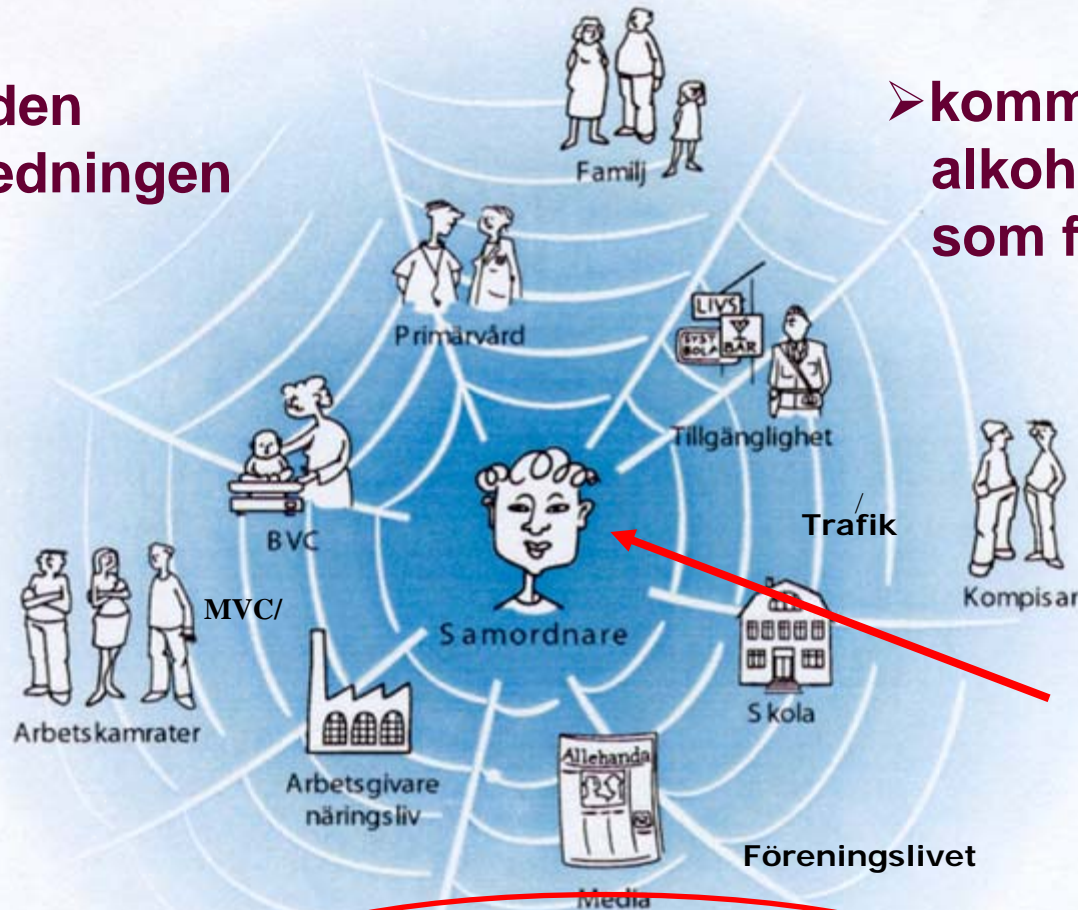
- ◆ Utgår från forskning
- ◆ Kartläggning av resurser och problem
- ◆ **Samsyn/Styrning/Struktur**
- ◆ Mobiliserar **många aktörer** i kommunen
- ◆ Inkluderar både tillgänglighet och efterfrågan
- ◆ **Politisk vilja** och handlingskraft, Stöd och engagemang från **kommunledning**
- ◆ Lokala media (opinion/stöd hos befolkningen)
- ◆ Tillräcklig tid

Lokalt arbete för att förebygga alkohol och narkotikaproblem

➤ Stöd från den politiska ledningen

➤ kommunal alkohol & drogpolicy som följs upp

Nyckelroll med mandat

Tydlig rollfördelning

Alkohol

◆ Tillgänglighet

- Åldersgränser
- Tillståndshantering
- Tillsynsarbete
- Langning
- Föräldrars bjudvanor
- Illegal alkohol
- Ansvarsfull Alkoholservering

Ex på Polisens insatser: Kronobergs-modellen

- Aktiv spaning på misstänkta langare i samarbete med åklagare, media, fritidsassistenter, skattemyndigheterna, fastighetsbolag
  - fällande domar
  - kraftig minskning av olaglig alkoholhantering
- 0-tolerans för alkoholkonsumtion bland ungdomar
  - Alkohol förverkas direkt
  - föräldrar och socialtjänst kontaktas rutinmässigt

Narkotika

- ◆ Samarbete mellan polis och andra aktörer
- ◆ Lokala situationen – hur ser den ut?
  - Drogvaneundersökning, övriga källor
- ◆ Internethandel med både klassade och oklassade preparat
  - Vilka kunskaper finns bland föräldrar och andra viktiga vuxna?

Tobak

Nationella mål fram till 2014:

- ◆ 1) Tobaksfri livsstart ; föräldrar till barn och spädbarn
- ◆ 2) Halvering av ungdomar som börjar röka eller snusa
- ◆ 3) Halvering av andelen rökare bland de som röker mest
- ◆ 4) Ingen ska ofrivilligt utsättas för passiv rökning

- ◆ Tillsynsarbete gällande t e x åldersgränser

- ◆ Tobaksfria miljöer (skolgårdar etc..)

- ◆ Sluta röka-hjälp

Dopning

- ◆ Nationell kartläggning av problembild pågår

- ◆ I Stockholm bedrivs "Gym mot doping" (100% ren träning)
  - Kartläggning
  - Utbildning av personal och andra nyckelgrupper

Att arbeta med attityder....

”Det som är populärt har oftast ingen effekt medan det som har effekt oftast inte är populärt”

Därför är det viktigt med opinionsarbete!

Opinionsbildning

AFTONBLADET

LäsaTillsammans
InstruktörsSL
När är helgens bästa lådviner

Policy

Bra förebyggande arbete
förut-
sätter att man på
ledningsnivå
fattar beslut om tjänster,
budget,
organisation, ansvar och
uppföljning

Policy
för prevention

Några kunskapskällor.....

- ◆ Nationella alkohol- och narkotikahandlingsplaner
prop. 2005/06:30
- ◆ www.fhi.se - senaste forskning och samlad kunskap, praktiskt metodstöd mm.
- ◆ "Strategier för samverkan" – socialstyrelsen

Jonas Melinder
Länssamordnare för ANDT-frågor
Länsstyrelsen i Stockholms län

jonas.melinder@lansstyrelsen.se

Tel: 785 40 27

mobil: 070-685 40 27

